

NIMET LAKIA MYÖTEN?

Urpo Kangas *Suomen nimioikeus. Lyhyt oppimäärä.* Helsinki: Kauppakaari OYJ, Lakimiesliiton Kustannus 1998. 198 s. ISBN 952-14-0190-7.

Suomessa tuli voimaan *sukunimilaki* vuoden 1921 alusta ja *etunimilaki* vuoden 1946 alusta. Tällainen järjestys johtuu siitä, että periytyvät sukunimet yksilöllisyyttä tarkentavina ja suku- ja perheyhteyttä osoittavina ilmauksina ovat koko väestön kannalta niin nuori asia, että vasta sukunimilailla saatettiin voimaan yleinen sukunimipakko. Nykyistä etunimeä vastaava yksilön nimi on ihmisillä tietysti ollut aina, ja etunimilailla määrättiin vain siitä, millainen etunimi ei saa olla, ja rajoitettiin etunimien määrää enintään kolmeen. Sukunimilaissa uusien sukunimien kielelliseen asuun ja asiataustaan liittyvät seikat mahtuivat yhteen lauseeseen, eikä siinä ollut selviä säännöksiä lapsen sukunimestä. Siksi lakia täydennettiin jo 1920-luvulla perheoikeudellisella lainsäädännöllä. Vaimon sukunimen määräytymisestä säädettiin vuoden 1930 alussa voimaan tulleessa avioliittolaissa, ja sen nimimoralismia lievennettiin vuoden 1948 asumuserosäännöstyössä.

Pyrkimykset sukupuolten tasa-arvoisuuden ja perheen lasten yhdenvertaisuuden edistämiseen johtivat 1980-luvulla pitkien ja usein tunnepitoisten keskustelujen jälkeen myös sukunimilain muutokseen. Uudistettu sukunimilaki tuli voimaan vuoden 1986 alusta, mutta siinä havaittiin heti niin suuria puutteita, että oikeusministeriössä aloitettiin uuden nimilain valmistelu. Uusi laki tuli *nimilaksi* otsikoituna voimaan 1.11.1991, ja se sisälsi nyt niin etu- kuin sukunimiäkin koskevat säädökset tarkistettuina. Tässä vaiheessa sukunimilain uudistamiseen sekä varsinkin lain soveltamiseen

liittyvät ongelmat tulivat monipuolisesti ja persoonallisella tavalla näkyviin myös oikeustieteellisessä kirjallisuudessa, kun lain muutoksen valmistelua seurannut Urpo Kangas julkaisi nimioikeutta eri näkökulmista kommentoivan kirjansa *Ihmisen nimi* (1991). Tästä on Virittäjässä 4/1993 julkaistu Eeva Maria Närhin kirjoittama laaja esittely.

Viime vuoden lopulla sittemmin siviilioikeuden professoriksi nimitetyltä Urpo Kankaalta ilmestyi jo toinen samoja kysymyksiä selvittelevä teos *Suomen nimioikeus*. Syynä sen kirjoittamiseen on esipuheen mukaan se, että uusikaan nimilaki ei ole »hyvä lainsäädäntötuote» vaan monen keskeisen kriteerin kannalta epäonnistunut. Sitä on jo jouduttu tarkistamaankin, ja eduskunnan lakivaliokunta on vuoden 1993 tarkistuksen yhteydessä todennut, että »säännösten toimivuutta on edelleen seurattava, ja mikäli muutostarpeita ilmenee, muutokseen on välittömästi ryhdyttävä». Oikeusministeriön nimilautakunnan puheenjohtajana Urpo Kangas on jo usean vuoden ajan joutunut perehtymään säädösten toimivuuteen, ja kirjan esipuheen mukaan hän on halunnut tuoda varsinkin nimiasioista päättämään joutuvien viranomaisten mutta myös näistä asioista kiinnostuneiden kansalaisten tietoon etenkin sellaisia nimenmuutoksiin liittyviä nimilautakunnan lausuntoja ja hallintotuomioistuinten ratkaisuja, joihin ei nimilain näytystä löytyvän vastausta.

Etunimien valintaan liittyvät rajoitukset ja etunimien tai sukunimen muutokset koskevat hyvin monia kansalaisia, ja siksi on tärkeää, että viranomaisten ratkaisut ovat

▷

samojen periaatteiden mukaisia ja että nuo periaatteet voidaan myös ilmoittaa asianomaisille mahdollisimman selkeällä tavalla. Olen henkilönnimiluennoillani myös itse selviteltyt nimilain vaikeaselkoisuutta varsinkin etunimiä koskevien säännösten osalta ja ihmetellyt sitä, miten viranomaiset yleensä pystyvät tekemään perusteltuja ja samansuuntaisia ratkaisuja. Näin ei yleensä näytä nimenannon yhteydessä tapahtuneenkaan, sillä Urpo Kankaan mukaan » – väestötietojärjestelmästä vastaava viranomainen ei yleensä puutu vanhempien tekemään nimivalintaan. Lapsen nimi merkitään lähes kaikissa tapauksissa väestötietojärjestelmään ilmoitetussa muodossaan.» Tämän voi kyllä itsekkin todeta vaikkapa sen nimikirjavuuden perusteella, joka näkyy sanomalehtien kasteilmoituksista, mutta asia tuntuu silti vähän yllättävältä.

Lainsäädännön toimivuuteen uskovat voisivat nyt kysyä, miksi sitten säädetään sellaisia lakeja, joiden soveltaminen ei lain kaikkien säännösten osalta näytä olevan mahdollista. Aiemmassa kirjassaan Kangas käsittelikin laajalti myös nimilainsäädännön perusteita ja teki tässä yhteydessä muun muassa seuraavanlaisen kysymyksen: »Nimioikeus byrokratisoi yksityisyyden ja aiheellisesti voidaan kysyä, minkälaiset yhteiskunnalliset välttämättömyydet oikeuttavat näin syvälle ulottuvan yksityisyyteen puuttumisen?» Aivan kaikissa länsimaissaakaan ei nimittäin tällaisia säädöksiä ole. Uudessa kirjassa kysymykseen on selvä vastaus, ja se tulee esiin tiedotusvälineissäkin uutiskynnyksen ylittäneen *Ainut Vain Marjaana* -etunimiyhdistelmää koskevien ratkaisujen esittelyssä. Korkein hallinto-oikeushan katsoi lääninhallituksen tavoin, että tämä nimiehdotus on kotimaisen nimikäytännön vastainen ja siksi sopimaton, minkä jälkeen vanhemmat valittivat asiaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen. Tämäkin katsoi valituksen aiheettomaksi ja

totesi perusteluissaan muun muassa sen, että yhteiskunnalla on oikeus torjua vanhempien etunimiehdotus, jos se on lapsen ja yhteiskunnan edun vastainen. Säädökset voidaan siis katsoa tarpeellisiksi, ja viranomaisten pitäisi pyrkiä niitä noudattamaan. Näin päädytään taas nimilain vaikeaselkoisuuteen ja kysymykseen siitä, miten säännöksiä pitäisi täsmentää.

Urpo Kangas on pyrkinyt uudessa kirjassaan selvittämään asiantuntijalausuntojen ja oikeusratkaisujen perusteella sitä, missä määrin nimilain eri säädökset ovat liian ylimalkaisia tai vaikeatulkintaisia ja miten rekisteriviranomaisten sopimattomiksi katsomiin etunimiehdotuksiin liittyvät valitukset on lääninhallituksissa, nimilautakunnassa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistu. Tekijän mukaan kirja »kertoo nimiratkaisuista ottamatta suuresti kantaa niiden järkevyyteen». Lukijan lieene usein vaikea suhtautua esiteltuihin ratkaisuihin yhtä tyynesti, sillä etu- ja sukunimiin liittyvät mielteet ovat henkilökytköksiensä takia usein tunnepohjaisia, ja koska ne ovat myös yksilötasolla helposti muuttuvia, jopa monet KHO:n aiemmista ratkaisuista ovat sellaisia, että niitä on nykynäkökulmasta vaikea uskoa tosiksi. Onneksi tilanne näyttää uudempien päätösten osalta paljon aiempaa paremmalta: suurin osa kirjassa esitellyistä uudemmissa nimilautakunnan lausunnoista ja oikeuden päätöksistä on sellaisia, että niihin on helppo yhtyä.

Suomen nimioikeus -teoksen I luvussa käydään läpi etunimiin liittyvät säännökset ja selvennetään niiden tulkintaa nimilautakunnan lausuntojen ja oikeuden ratkaisujen avulla (s. 3–37). Sukunimiin liittyvien säännösten ja niiden tulkinnan esittelyn osuus on neljä kertaa laajempi (s. 38–172) siitä luonnollisesta syystä, että myös säännösten määrä on paljon suurempi. Tämä jakso jakautuu neljään lukuun, joissa käsitellään

(II) lapsen sukunimeä, (III) puolison sukunimeä, (IV) erityisiä nimenmuutostilanteita ja (V) uuden sukunimen hyväksymisen edellytyksiä. Kirjan viimeisessä eli VI luvussa selvitetään nimiviranomaisten toimintaa ja nimilain oikeussuojajärjestelmää.

Nimenantoon ja nimenmuutoksiin liittyvissä erimielisyyksissä keskeisin asian tuntijaelin on vuoden 1986 alusta toiminut kuusijäseninen *nimilautakunta*. Kankaan mukaan se antoi viisivuotiskautena 1991–1995 noin 7 400 lausuntoa eli keskimäärin 1 500 lausuntoa vuodessa. Näistä vain noin kuudesosa liittyi etunimiin ja silloinkin etupäässä etunimien muutosesityksiin. Tämän perusteella voinee sanoa, että kirjan kokoonpano kuvastaa melko tarkoin nimilautakunnan työtä. Esipuheessa tekijä toteaa, että kirja on monessakin mielessä kertomus nimilautakunnan arjesta.

Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla juristeja, mikä varmasti on aiheellinen vaatimus, koska he varmimmin tietävät, miten lakitekstiä on luettava ja sovellettava. Lainlaatijat ovat varmasti pyrkineet kirjoittamaan nimilain tekstin juridisesti niin hyvin kuin ovat osanneet, mutta tämä ei tietenkään vielä tee laista hyvää, ellei lainlaatijoilla ole ollut laajaa ja monipuolista tietoa niistä asioista, joita säännöksillä pyritään ohjailemaan. Joskus näyttää siltä, että tällainen tieto ei ole ollut riittävää.

Voinee olettaa, että lain tulkintojen kannalta ongelmallisimpia ovat olleet ne asiat, joista on annettu lausuntoja eniten. Edellä mainittuna viisivuotiskautena kymmenen yleisintä tapausryhmää olivat Kankaan mukaan seuraavat (sulkeissa lausuntojen määrä):

1. Etunimien muuttaminen erilaisista syistä (1 284)
2. Alaikäisen lapsen sukunimen muuttaminen huoltajavanhemman nimeksi (651)

3. Sukunimen muuttaminen esivanhemmille kuuluneeksi nimeksi (441)
4. Kaksoisnimen ottaminen sukunimeksi tai sellaisesta luopuminen (408)
5. Sukunimen muuttaminen avioliiton purkaututtua (385)
6. Sukunimen kirjoitusasun muutokset (313)
7. Sukunimen muuttaminen siitä aiheutuvan haitan perusteella (309)
8. Sukunimen muuttaminen isovanhemmalla olleeksi nimeksi (300)
9. Paluu omaan aiempaan sukunimeen avionimiä lukuun ottamatta (271)
10. Sukunimen muuttaminen muiden perhesuhteiden muutosten takia (262)

Ryhmittely on sillä tavoin yhteismiton, että sen kriteerinä on joko uuden sukunimen tausta tai itse nimenmuutoksen tausta. Jos luokat 3 ja 8 yhdistettäisiin, lista osoittaisi varsin selvästi sen, että sukunimi halutaan useimmiten muuttaa hakijan suvussa aiemmin esiintyneeksi nimeksi (441 + 300). Lähes yhtä usein nimen kielelliset piirteet eli sen kirjoitusasu tai muut seikat (luokat 6 ja 7) on koettu niin kiusallisiksi, että nimeä on haluttu muuttaa. Muuten muutospaineita on synnyttänyt eniten avioerojen ja uusien avioliittojen yleisyys. Uusperheissä voi olla »minun lapsia, sinun lapsia ja meidän lapsia» ja ehkä vielä ottoplasiakin. Siksi luvussa *Lapsen sukunimi* tarvitaan sellainenkin alaluku kuin *Uudessa avioliitossa käyttöön otetun yhteisen sukunimen antaminen toisen puolison ennen avioliittoa syntyneelle lapselle*. Monimutkaisista perhesuhteista syntyneitä sukunimiongelmia ei ole tässä mahdollista esitellä yksityiskohtaisemmin, mutta siihen ei oikeastaan ole syytäkään, koska ne eivät yleensä ole luonteeltaan onomastisia. Toisin on laita etunimien valintaan liittyvissä erimielisyyksissä. Esittelen niitä seuraavassa hieman tarkemmin.

▷

Nimilaki pyrkii määräämään vain sen, millainen etunimi ei saa olla. Yleisiksi esiteiksi nimen hyväksymiselle mainitaan lain 32 b §:ssä kaksi asiaa: nimi ei saa olla »sopimatonta» eikä sellainen, että sen »käyttö muutoin voi aiheuttaa ilmeistä haittaa». Alamomenteissa asiaa tarkennetaan ilmoittamalla, että tällainen on (1) nimi, joka »muodoltaan tai kirjoitustavaltaan on kotimaisen nimikäytännön vastainen», (2) naisennimi pojalla ja miehennimi tytöllä, (3) etunimeksi ehdotettu sukunimi, ellei kyseessä ole vanhemman etunimestä muodostettu *poika-* tai *tytär-*loppuinen nimi jälkimmäisenä etunimenä, ja (4) nimi, joka ennestään on sisaruksella tai puolisisaruksella, ellei sitä ole annettu »toisen etunimen ohella». Lisäksi säädetään, että sukupuolen vastainen nimi voidaan poikkeuksellisesti hyväksyä uskonnollisen tavan, vieraan valtion nimikäytäntöön liittyvän yhteyden tai muunlaisen pätevän syyn perusteella.

Tulkinnanvaraisin termi näissä tarkennuksissa on »kotimainen nimikäytäntö», ja etunimien semanttisista tuntomerkeistä usein vaikeimmin todettavissa on se, onko jokin nimi katsottava miehen- tai naisennimeksi. Kangas on tietysti ottanut kantaa kumpaankin asiaan. Keskeisintä tältä osin on se, että hän on oivaltanut nimikäytännön olevan jatkuva prosessi eikä esimerkiksi tietynä aikana annettujen etunimien yleisimpien piirteiden summa. Suomen etunimistöhan on 1900-luvulla muuttunut nopeammin kuin koskaan aiemmin, ja muutosten lähtökohtana on useimmiten ollut vieraan kielen tai kulttuurin vaikutus. Tietoisella ohjailulla näyttää olleen varsin vähäinen merkitys, vaikka usein muuta luullaan. Kangas määrittelee prosessin seuraavaan tapaan: »Pikemminkin nimikäytäntöä voi luonnehtia alati muuttuvaksi ja tulevaisuuteen nähden avoimeksi nimistön kehittymismuodoksi.»

Nimen ehdoton sukupuolisidonnaisuus

taas on pelkkä fiktio, vaikka sitä ei yleensä ole myönnettykään. Luultavasti vain aniharvat nimenantajat ovat tieteen tahtoon halunneet antaa pojalle naisennimen tai tytölle miehennimen, mutta kun samoja nimiasuja erilaisista syistä kuitenkin esiintyy hyvin monissa kielissä sekä miehillä että naisilla, tätä on pidetty niin harhauttavana asiana, että siitä on haluttu nimenantoa koskevien säädösten avulla pyrkiä eroon. Tavallisin syy saman nimiasun esiintymiseen molemmilla sukupuolilla on se, että alkuaan erilaisista etunimistä syntyy usein ikään kuin sattumalta samanasuisia lyhennyksiä (esim. naisennimi *Kim* < *Kimberley* ja miehennimi *Kim* < *Joakim* tai *Kimball*). Suomessa myös uuden omakielisen etunimistön synty 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkupuolella oli usein syynä siihen, että samoja nimiä annettiin tytöille ja pojille. Omakielisissä nimissä ei useinkaan ollut sellaisia kielellisiä tuntomerkkejä, jotka olisivat liittäneet ne vain toiseen sukupuoleen. Esimerkiksi nimet *Kaino* ja *Oma* tuntuivat aiemmin sopivan yhtä hyvin tytöille kuin pojillekin, ja tällaisena tilanne jatkui vielä sittenkin, kun molemmat oli määriteltä naisennimiksi. Samoin on myös joidenkin aivan uusien omakielisten nimien laita. Esimerkiksi nimen *Tuisku* oli vuonna 1997 saanut 35 poikaa ja 46 tyttöä.

Lähes 3 000 *Kaino*-nimistä ja lähes 400 *Oma*-nimistä miestä varmaan tunsivat olonsa oudoksi, kun heidän nimensä vuonna 1947 julkaistussa nimilistassa ja hieman myöhemmin almanakassakin ilmoitettiin naisennimiksi, ja heillä on ollut silloin ja myöhemmin melkoinen määrä kohtalotovereita.

Mielestäni nimilaki olisi asiallisempi, jos siinä todettaisiin, että monet nimet esiintyvät kummallakin sukupuolella, mutta että tämä seikka ei tee nimestä sopimatonta, jos poikkeamat yleisemmästä käytännöstä eivät näytä satunnaisilta ja jos nimenhaltijan

sukupuoli käy ilmi muista etunimistä. Kankaan esittelemien lausuntojen perusteella nimilautakunta onkin ollut tiukan laintulkinnan kannalla vain silloin, kun nimi on ollut toisella sukupuolella niin harvinainen, että tapaukset näyttäivät satunnaisilta.

Toisaalta on totta, että (Kankaan tekstiä lainaten) »maailma on täynnä mitä kummallisempia aikuisia, jotka erikoisuutta tavoitellen pyrkivät herättämään huomiota» myös nimivalinnoillaan tai nimenmuutosehdotuksillaan. Tämä näkyy usein nimehdotusten hyvin epätavallisista kirjoitusasuista ja monesti myös halusta vaihtaa virallinen etunimi johonkin selvästi arki- tai slangityyliseen puhuttelunimeen. Tällöin hän kuulija ei ilman täsmennystä tiedä, miten nimi kirjoitetaan tai että tuttavalliselta puhuttelunimeltä kuulostava ilmaus todella on henkilön virallinen etunimi. Tällaisissa tapauksissa ehdotettu nimi(asu) tuntuu hyvin usein joko »muodoltaan tai kirjoitusavaltaan kotimaisen nimikäytännön vastaiselta», ja koska nimi todennäköisesti myös »aiheuttaa ilmeistä haittaa», viranomaisen olisi käsitykseni mukaan tehtävä ratkaisu sen perusteella, onko tuo haitta niin suuri, että kotimaisen nimikäytännön muuttumista tällaiseen suuntaan on pidettävä epäsuotavana. Mielestäni varsinkin nimen kovin erikoisten kirjoitusasujen hyväksymiseen pitäisi vaatia riittävät perustelut, sillä monet niistä näyttävät perustuvan pelkästään yksilöllisiin käsityksiin ja aiheuttavat aivan turhaa kiusaa sekä nimen haltijalle että niille ihmisille, jotka joutuvat nimen kirjoittamaan.

Etunimensä voi nykyisen nimilain perusteella muuttaa maistraatille tehtävällä ilmoituksella kerran ja hakemusteitse useaminkin. Ilmoitusmenettelyllä on kuitenkin rajoituksia. Etunimiä voi ottaa lisää, jos niitä on vähemmän kuin kolme. Samoin liioista etunimistä voi luopua, kunhan yksi jää. Edelleen etunimien järjestystä voi vaihtaa,

ja kahden etunimen väliin voi lisätä yhdysmerkin tai poistaa sen tällaisesta asemasta. Etunimen muuttaminen toiseksi voi sen sijaan tapahtua vain hakemuksesta ja pätevänsyyn perusteella. Uuden nimen tulee olla nimilain mukainen, ja maistraatin on usein pyydettävä lausunto muutoksesta nimilautakunnalta.

Vuosina 1991–1996 etunimi muutettiin ilmoitusmenettelyllä 24 000 kertaa ja hakemuksen kautta lähes 5 300 kertaa. Muutoksiin liittyviä lausuntoja nimilautakunta kirjoitti edellä mainitut 1 284 kappaletta. Ilmoitusmenettelyn yksinkertaistaminen on kuitenkin vähentänyt muutoshakemusten määrän noin sataan vuodessa. Useimmat hakijoista haluavat ilmoitusmenettelyllä muutetut entiset etunimensä takaisin.

Viranomaiset vaikuttavat aina siihen, mihin suuntaan »kotimainen nimikäytäntö» muuttuu. Nimilaki edellyttää sitä, että nämä vaikuttajat ovat hyvin selvillä muun muassa siitä, mikä on kotimainen nimikäytäntö, mikä on miehennimi ja mikä naisennimi ja millaiset nimiin liittyvät seikat yleensä aiheuttavat »ilmeistä haittaa». Mielestäni näin laajaa tietämystä ei saa vielä Kankaan kirjat luettuaankaan, ja ilmeisesti myös kirjojen tekijä on ajatellut samaan tapaan, koska uudemman kirjan alaotsikkona on hieman epätavallisesti *Lyhyt oppimäärä*.

Jos siis lähes kaikki kastenimiehdotukset on hyväksytty, syynä voi olla vain se, että viranomaisilla ei ole ollut sellaisia eväitä, joiden perusteella he olisivat voineet ilmeistä haittaa aiheuttavia nimiä torjua. *Suomen nimioikeus* pyrkii paikkaamaan tätä puutetta. Se on paljon selvemmin opas nimilain tulkintaan kuin Kankaan aiempi teos. Siinä käydään läpi nimilain säännöksiä muttei esitellä nimilainsäädännön vaiheita eikä pohdita sen perusteita. Kirjallisuuteen tekstissä viitataan vain harvoin, mikä ehkä selittää sen kummalliselta tun-

▷

tuvan seikan, että teoksessa ei ole minkäänlaista lähdeluetteloa. Korkeimman hallinto-oikeuden ja korkeimman oikeuden ratkaisuja on uudessa teoksessa mukana vain vähän, sillä lain tulkintoja esitellään pääosin nimilautakunnan lausuntojen pohjalta. Oikeusratkaisuihin ja nimilakiin viitataan siten kuin oikeustieteellisessä kirjallisuudessa yleensä, mutta mitään oikeustapahakemistoa ei teokseen sisälly, eikä sen liitteenä myöskään ole itse nimilakia. Varsinkin jälkimmäinen seikka voi olla maallikon kannalta kiusallinen puute, jos hänellä ei satu olemaan Kankaan aiempaa teosta.

Kenelle *Suomen nimioikeus* sitten on tarkoitettu? Kirjan lukemisen jälkeen tuntuu siltä, että ensi sijassa viranomaisille, etenkin papeille, jotka yleensä pyrkivät keskustelemaan kasteessa annettavasta nimestä jo etukäteen. Viimeistään tällöinhän vanhemmillekin voi paljastua, että heidän nimiehdotuksensa ei näytäkään olevan Suomen lakien mukainen. Tällaisissa tapauksissa myös vanhemmat saattavat kaivata lakitekstiä ja tarkempaa tietoa lain tulkinnoista. Toisaalta kastenimiehdotusten valtaosa ei poikkea »kotimaisesta nimikäytännöstä» mitenkään tai ainakaan niin selvästi, että se olisi lapsen kannalta kiusallista tai muiden ihmisten ja yhteiskunnan kannalta harhautavaa tai loukkaavaa. Ongelmat liittyvät siis melko pieneen ihmisryhmään, ja tähän joukkoon kuuluvat, selvästi nimilain vastaisiin ehdotuksiin päätyneet henkilöt eivät

varmaan tällaisia oppaita yleensä lue. Yksilöllisyys ja innovatiivisuus nimenannossa on kuitenkin viime aikoina yleistynyt siinä määrin, että keskeisimmät nimilakiin liittyvät säännökset olisi ehkä syytä saattaa jollakin tavalla (vaikkapa äitiyspakkaukseen sisältyvän vihkosen avulla) kaikkien vanhempien tietoon. Etunimien yksilöllisyyttä sinänsä ei oikeastaan pitäisi torjua, koska etunimien ensisijainen tehtävä on juuri yksilöinti.

Suomen nimioikeus -teoksella on ehkä hieman suurellinen nimi, koska se esittelee etupäässä nimilautakunnan yksittäisiä ratkaisuja, mutta siinä on runsaasti viranomaisille ja nimiongelmallisille käyttökelpoista tietoa. Alan tutkijankin kannalta kirja on kiinnostavaa luettavaa, koska se tuo esiin monia ajankohtaisia etu- ja sukunimiin liittyviä ongelmia ja valaisee joidenkin erikoisten nimien taustoja uudella tavalla. Vuoden 1998 lopulla ilmestyneen kirjan esipuhe on päivätty 15. lokakuuta 1998 ja kirjaan sisältyvä tuorein nimilautakunnan lausunto 13.10.1998. Tämänkin perusteella voi arvella, että teksti on syntynyt melko nopeasti, mikä selittää sen siitä paikoin välittyvän kiireen leiman. Asiasisällön osalta lukijalle voi Urpo Kankaan tavoin suositella myös tutustumista kirjoittajan aiempaan teokseen *Ihmisen nimi* (1991). ■

EERO KIVINIEMI
Sähköposti; eero.kiviniemi@helsinki.fi

TIETOPAKETTI NIMISTÖNSUUNNITTELUSTA

Yhteinen nimiympäristömme. Nimistönsuunnittelun opas. Toim. Sirkka Paikkala, Ritva Liisa Pitkänen & Peter Slotte. Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Suomen Kuntaliitto 1999. 220 s. + 3 liitettä. ISBN 951-9475-86-9.

Euroopan neuvoston aloitteesta Suomessakin vietetään vuosittain Euroopan rakennusperintöpäiviä. Päivien teemak-

si oli vuonna 1999 valittu »Paikannimet — paikan muisti». Kotimaisten kielten tutkimuskeskus ja Suomen Kuntaliitto osallis-